

بررسی تأثیر خشکسالی بر منابع آب زیرزمینی دشت اسلام آباد غرب

سیامک سلیمانی^۱، سعید حیاتی^۲، زلیخا صفری^۴

۱- کارشناس آب منطقه ای کرمانشاه

۲- مدرس دانشگاه جامع علمی کاربردی

۳- کارشناس اکتشاف معدن آب منطقه ای کرمانشاه

۴- کارشناس ارشد آمار

چکیده

خشکسالی یکی از بلاهای طبیعی است که همه ی مردم با آن آشنا بوده و هر ساله زیان های بسیاری را به جوامع بشری وارد میسازد. بررسی پدیده خشکسالی جهت تعیین سطح خسارت های وارده و راهکار های مناسب برای مقابله با آن نیاز مند شناخت دقیق منطقه بحران زده و بررسی عوامل موثر بر خشکسالی می باشد. هدف از این پژوهش بررسی تأثیر خشکسالی بر منابع آب زیرزمینی دشت اسلام آباد غرب در یک دوره آبی ۱۳ ساله (۸۹-۷۷) با استفاده از ترسیم هیدروگراف واحد دشت، بررسی نوسانات سطح آب زیرزمینی به کمک نرم افزارهای GIS 9.2 - Arcview 3.2 - Excel - Arc می باشد. نتایج حاصل از پژوهش نشان دهنده کاهش ۹/۳۱ متر سطح آبخوان دشت اسلام آباد غرب در طی دوره ۱۳ ساله مورد مطالعه می باشد. با این حال خشکسالی به تنهایی عامل بحران آب نمی باشد، بلکه بهره برداری بی رویه از منابع آب، تخریب پوشش گیاهی، توسعه بی رویه بدون توجه به ظرفیت های اقلیمی و آمایش سرزمین از جمله عوامل مهم بوده، از طرف دیگر افزایش دما و کاهش میزان بارش موجب تشدید پدیده خشکسالی ها و افت بیشتر آبهای سطحی و زیر زمینی منطقه شده است.

کلمات کلیدی: خشکسالی، آب زیر زمینی، آبخوان دشت اسلام آباد غرب. افت سطح ایستابی.

۱- مقدمه

مدیریت و بهره برداری نادرست آب در کشور منجر به تشدید پدیده ی بیابان زایی و بحران آب در کشور شده است. رودخانه های خاموش، خشکیدگی تالاب ها چشمه ها و دریاچه ها، افت سطح آب زیر زمینی، ممنوعه و بحرانی ۲۹۰ دشت در کشور، شور شدن خاک، نشست زمین و رخداد ریزگردها عینی ترین آثار این موضوع است. اهمیت منابع آب زیرزمینی به عنوان یک منبع آب ارزان و در دسترس در تأمین آب کشاورزی و توسعه ی پایدار فعالیت های اجتماعی و اقتصادی یک منطقه بر همگان آشکار است بنابراین توجه به الگوی کشت بهینه و استفاده از محصولات پرسود با نیاز آبی کمتر در مناطقی که بار برداشت بر روی منابع آب زیر زمینی است یک راهبرد اساسی است. اما افزایش روز افزون برداشت بی رویه این ذخایر طبیعی را با تهدید های جدی مواجه ساخته است. بنابراین در این شرایط آگاهی از تغییرات تراز آب و شناخت وضعیت سفره های آب زیرزمینی برای تأمین آب قابل اعتماد یک الزام است. از طرفی در نیم قرن اخیر آب و هوا و محیط زیست جهانی دستخوش تغییرات بزرگی شده و افزایش گازهای جاذب گرما در جو زمین درجه حرارت زمین را افزایش داده است. دمای میانگین سطح زمین حدود ۰/۷۵ درجه سانتیگراد افزایش خواهد یافت. [۱]